

Ympäristö- ja ilmastotoimien toimenpideohjelma

Naantali*

Lukuohjeet

YMPÄRISTÖ- JA ILMASTO-OHJELMAN TAVOITTEET

1. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80% vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2007 tasosta)
2. Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä
3. Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila vuoteen 2030 mennessä
4. Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja ilmastotoimija, -viestijä ja kasvattaja

TOIMENPITEIDEN JAOTTELU

Toimenpiteet on jaoteltu sen mukaan, mitä tavoitetta toimenpide ensisijaisesti edistää. Jotkut toimenpiteet edistävät useampaa tavoitetta. Esimerkiksi metsittämiseen tai viherrakenteen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet voivat vähentää luonnon köyhtymistä sekä kompensoida kasvihuonekaasupäästöjä lisäämällä tai ylläpitämällä hiilinieluja.

TOIMENPITEIDEN TILAT

Toimenpiteiden seuranta on pyritty parantamaan merkitsemällä ne värikoodein. Jos toimenpiteen tilanne on vihreä, se on joko käynnistynyt, käynnissä tai varmuudella käynnistymässä. Jos toimenpiteen tilanne on keltaisella, se on vielä suunnitteluvaiheessa.

Tavoite 1:

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
80% vuoteen 2030 mennessä (vuoden
2007 tasosta)

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Parannetaan energiatehokkuutta ja lisätään uusiutuvaa energiaa
2. Vähennetään liikenteen päästöjä
3. Lisätään ilmastokestävyyttä kaavoituksen, maankäytön ja rakentamisen avulla
4. Edistetään kiertotaloutta ja hankintojen kestävyyttä
5. Turvataan hiilinielut ja -varastot osana päästötavoitetta

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
1	Katuvalaistuksessa suurpainenatriumvalaisimien korvaaminen LED-valaisimilla	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Katuvalaistuksessa suurpainenatriumvalaisimien korvaaminen LED-valaisimilla. Vuonna 2023 vaihdettavia valaisimia on jäljellä n. 3000 kpl. Vuotuinen valaisimien vaihtomäärä n. 130 kpl.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut, yhdyskuntateknikka	Energiatehokkuuden lisääminen	Jatkuva	
2	Merimaskun koulun lämmitysjärjestelmän vaihtaminen öljystä maalämpöön	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Toimenpide on osa KETS (Kunta-alan energiatehokkuussopimus)-ohjelman asteittaista öljylämmityksestä luopumista. Tammikuussa 2024 Naantalin kaupungilla oli 14 kpl öljylämmitteisiä kiinteistöjä.	Aloitetaan	Tekniset palvelut, tilalaitos	Energiatehokkuuden lisääminen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
3	Selvitys kaupungintalon aurinkosähköjärjestelmästä	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Tilalaitos selvittää mahdollisuutta tuottaa osa kaupungintalon kuluttamasta sähköstä aurinkopaneeleilla. Toimenpide ilmastotiekartta 2030:sta.	Selvitetään	Tekniset palvelut, tilalaitos	Uusiutuvan energian lisääminen	2024-2025	
4	Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen (KETS) 2017-2025 tavoitteiden edistäminen	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Naantalin kaupunki liittyi Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen 20.6.2022. KETS on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla vuosina 2017-2025. Sopimuksen mukaisesti Naantalin kaupunki vähentää energian käyttöä vähintään 7,5% kauden 2017-2025 loppuun mennessä.	Käynnissä	Tekniset palvelut, tilalaitos	Energiatehokkuuden lisääminen	2022-2025	https://www.naantali.fi/fi/uutiset/naantali-liittyy-kuntien-energiatehokkuussopimukseen
5	Biopohjaisten raaka-aineiden hyödyntäminen viemäröinnin putkituksessa	Ekologinen rakentaminen	Naantalin vesihuoltolaitos toteuttaa pilottikohteena Taimontien vesihuoltolinjojen saneerauksen, jossa viemäröinnin putkituksessa hyödynnetään biopohjaisista raaka-aineista valmistettua putkea. Toinen kohde tulee olemaan Luonnonmaan perhetalon alue vuonna 2024.	Käynnissä	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Kiertotalouden edistäminen	2023-2024	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
6	Selvitys kaupungin työntekijöiden yhteiskäyttöisestä sähköautosta	Liikenne ja liikkuminen	Selvitys kaupungin työntekijöiden yhteiskäyttöisestä sähköautosta.	Selvitys käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
7	Selvitys henkilökunnan työmatkaliikkumisen Föli-edusta	Liikenne ja liikkuminen	Selvitetään mahdollisuutta tarjota henkilökunnalle Föli-etu työmatkaliikkumiseen	Selvitys käynnissä	Hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
8	Naantalin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2030:n toimenpiteiden edistäminen	Liikenne ja liikkuminen	Naantalin kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2030 on kaupungin ensimmäinen aktiivista ja kestävästä liikkumista edistävä strategia. Ohjelman tavoitteena on luoda suuntaviivat kävelyn ja pyöräliikenteen systemaattiselle ja pitkäjänteiselle edistämistyölle Naantalissa. Ohjelma sisältää 19 toimenpidekokonaisuutta. Ohjelman seuranta raportoidaan vuosittain tekniselle lautakunnalle.	Käynnissä	Tekniset palvelut, Sivistyspalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, terveyden, turvallisuuden, tasa-arvon ja viihtyisyyden lisääntyminen.	2022-2030	https://www.naantali.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkisuunnittelu/kunnallistekniikka/kavely-ja-pyoraily
9	Ilmastokestävä yhdyskuntasuunnittelu: Luonnonmaan yleiskaava	Liikenne ja liikkuminen	Johdonmukaisella kaavoituksella varmistetaan kestävä yhdyskuntarakenteen kehittyminen: kohteena Luonnonmaan yleiskaava.	Käynnissä	Tekniset palvelut, kaavoitus	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2023-2024	
10	Ilmastokestävä yhdyskuntasuunnittelu: Manner-Naantalin ja Luonnonmaan täydennysrakentaminen/ asemakaavoitus	Liikenne ja liikkuminen	Johdonmukaisella kaavoituksella varmistetaan kestävä yhdyskuntarakenteen kehittyminen: kohteena Manner-Naantalin ja Luonnonmaan täydennysrakentaminen/ asemakaavoitus	Käynnissä	Tekniset palvelut, kaavoitus	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
11	Ilmastovaikutusten arviointi kaupungin tekemissä kaavoissa	Liikenne ja liikkuminen	Ilmastovaikutusten arviointi sisältyy kaikkiin kaupungin kaavoihin. Naantalin ympäristöohjelman 2020-2024 strategisia tavoitteita edistetään kaikilla kaavatasoilla. Vuosina 2023-2024 järjestetty useita koulutuksia kaupungin kaavoituspuolelle ilmastovaikutusten arvioinnista.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut, kaavoitus	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	
12	Naantalin rautatieliikennepaikan (asemaseutu) kehittäminen	Liikenne ja liikkuminen	Rautatieliikennepaikasta tehdään ratasuunnitelma, jonka tavoitteena on henkilöjunaliikenteen mahdollistaminen Naantaliin, tavaraliikenteen turvaaminen sekä teollisuuden kilpailukyyn parantaminen. Ratasuunnitelman tilaajina ovat Väylävirasto ja Naantalin kaupunki. Suunnitelman laatii AFRY Finland Oy ja sen arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 loppuun mennessä.	Käynnissä	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Ratasuunnitelma 2024-2025	https://vayla.fi/turku-uusikaupunki-raisio-naantali/naantalin-liikennepaikan-kehittaminen-ratasuunnitelma
13	Elintarvikekuljetusten toimituskertojen vähentäminen	Liikenne ja liikkuminen	Strateginen toimenpide: logistiikan kehittäminen kaupungin ateriapalveluissa, mittari: elintarvikekuljetusten toimituskertojen vähentäminen	Käynnissä	Tekniset palvelut, tilalaitos	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
14	Pääkirjaston ja lähikirjastojen aineiston kelluttaminen	Liikenne ja liikkuminen	Naantalissa kokeillaan pääkirjaston ja lähikirjastojen aineistojen kelluttamista, eli että aineisto jää siihen kirjastoon, johon se palautetaan. Kelluttamisella pyritään vähentämään aineistojen kuljettamista eri toimipisteiden kesken ja varmistamaan, että oikea aineisto on oikeassa paikassa.	Aloitetaan 2024	Sivistyspalvelut, kirjastopalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
15	Kaupungin omistamien joutomaiden kartoitus ja metsittäminen	Metsät	Viheryksikkö kartoittaa ja metsittää kaupungin omistamia joutomaita soveltuvin osin.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Hiilinielujen lisääminen, luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	Jatkuva	
16	Sähkökäyttöisten koneiden hankkiminen uusimisen yhteydessä	Kestävät hankinnat	Kaupungin käytössä olevien koneiden uusimisen yhteydessä siirrytään sähkökäyttöisiin laitteisiin. Esim. vuonna 2024 hankitaan viheryksikölle sähkökäyttöinen suurtehokkuri	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut, yhdyskuntatekniikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
17	Henkilö- ja pakettiautohankinnoissa siirtyminen vähäpäästöisiin ajoneuvoihin	Kestävät hankinnat	Strateginen toimenpide: henkilö- ja pakettiautohankinnoissa siirrytään vähäpäästöisiin ajoneuvoihin. Mittari: vähäpäästöisiä ajoneuvoja vähintään 38,5 %:ia hankittavista ajoneuvoista.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut, yhdyskuntateknikka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Jatkuva	
18	Kasvisruuan ja lähikalan suosiminen kaupungin kokoustarjoiluissa	Kestävät hankinnat	Kaupungin kokoustarjoiluissa aletaan suosia kasvisruokaa ja lähikalaa.	Selvitetään	Kaupungin kaikki toimialat	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, lähialueen elinkeinotoiminnan tukeminen	Jatkuva	
19	Bio-, kiertotalous- ja cleantech -liiketoiminnan edistäminen Nesteen entisellä jalostamoalueella	Kiertotalous	Nesteen entisen jalostamoalueen ja Luolalan yksityisomistuksessa olevien maa-alueiden kehittäminen yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa ja satamasidonnaisen teollisuustoiminnan kehittämisedellytysten tukeminen. Toimenpide on Naantalin kaupunkistrategia 2026:ssa. Vuonna 2023 Naantalin kaupunki ja Neste Oyj sopivat Satama-Tupavuoren kaupunginosan maakaupasta, jolla kaupunki aikoo edistää vihreää siirtymää.	Käynnissä	Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja, elinkeinopäällikkö	Kiertotalouden ja vihreän siirtymän edistäminen	2023 eteenpäin	https://www.naantali.fi/fi/uutiset/naantalin-kaupunki-ja-neste-oyj-ovat-sopineet-maakaupasta-naantalin-kaupunki-aikoo-edistaa
20	Jätteiden monilokeroastioiden järjestäminen keskeisimmille turistialueille	Kiertotalous	Kaupunki järjestää jätteiden monilokeroastioita keskeisimmille turistialueille. Turistialueella Naantalin Satamassa pilotoitiin kesällä 2023 pop-up-tyylistä yli 10 jakeen jätekeräystä.	Käynnissä	Tekniset palvelut, tilapalvelut, viheryksikkö	Kiertotalouden edistäminen	2023-2024	
21	Jätteiden monilokeroastioiden järjestäminen keskeisimmille kaupungin toimipisteille	Kiertotalous	Kaupunki järjestää jätteiden monilokeroastioita keskeisimmille toimipisteilleen (kaupungintalo ja koulut)	Selvitetään	Tekniset palvelut, tilapalvelut	Kiertotalouden edistäminen	2024-2025	

Tavoite 2:

Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen
vuoteen 2030 mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Lisätään luontotietoa ja sen hyödyntämistä
2. Kehitetään kaupungin sisäistä toimintamallia
3. Suojellaan ja hoidetaan uhanalaisia elinympäristöjä ja eliölajeja
4. Lisätään uuselinympäristöjä
5. Torjutaan vieraslajeja
6. Hoidetaan kaupungin omistamia metsiä kestävästi
7. Säilytetään ja lisätään kaupunkiluonnon monimuotoisuutta

Toimenpiteet

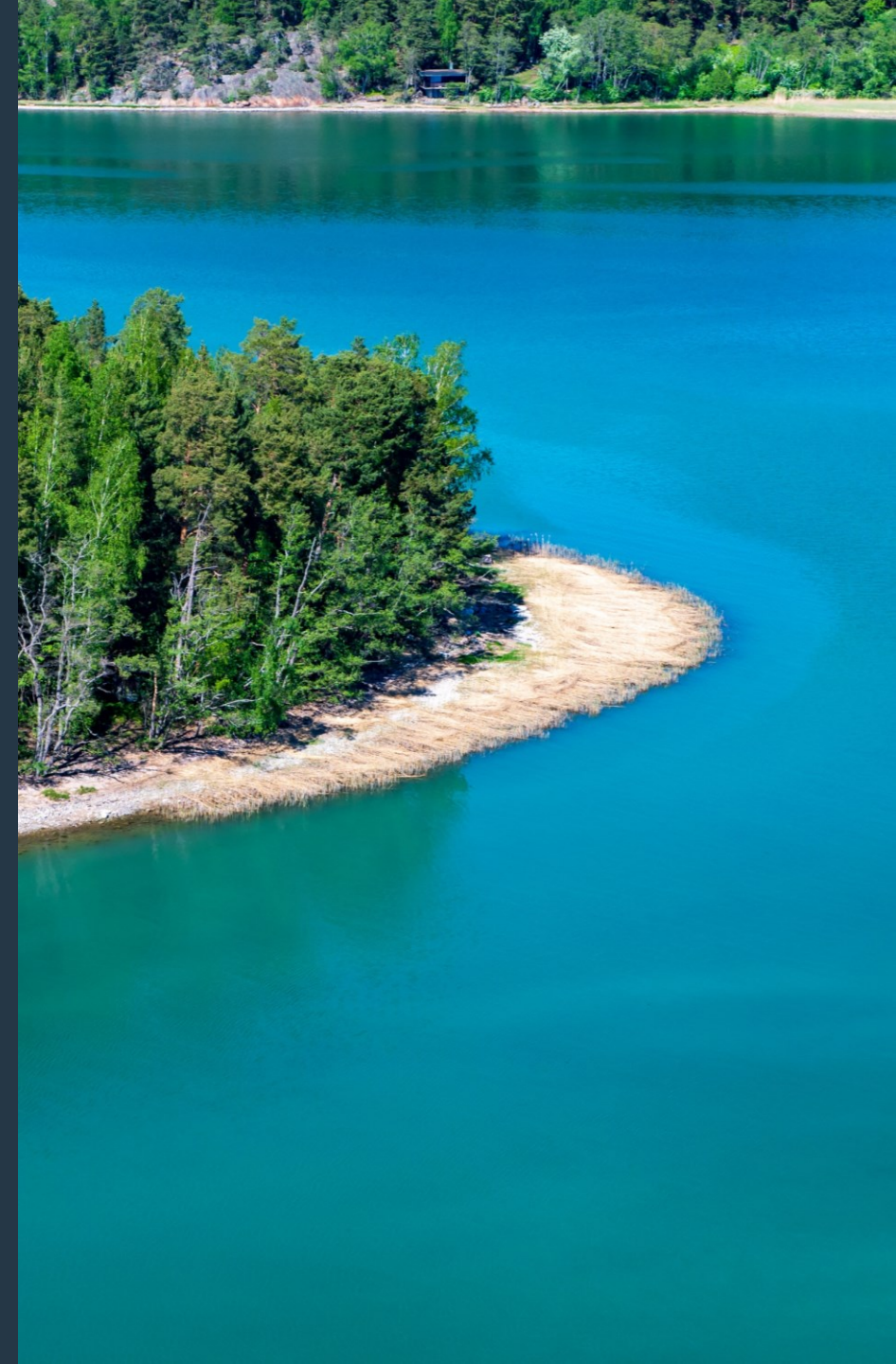
#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
24	Kaupungin omistamien metsäalueiden liittäminen METSO-ohjelmaan	Elinympäristöjen hoito	Naantalin kaupungin omistamien saarissa sijaitsevien talouskäytössä olevien metsäalueiden liittäminen METSO-ohjelmaan soveltuvin osin. Viheryksikkö on ehdottanut METSO-kohteita ELYlle.	Prosessi käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen suojelemalla metsäalueita, hiilinielujen lisääminen	2024-2025	
25	Kaupunki selvittää uuden luonnonsuojelualueen perustamista	Elinympäristöjen hoito	Selvitetään mahdollisuutta perustaa luonnonsuojelualue Viialanjärvelle. Toimenpiteenä tähän liittyen luontokartoituksen tilaaminen konsulttityönä.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2024	
26	Varsinais-Suomen Helmikunnat II-hanke	Elinympäristöjen hoito	Varsinais-Suomen Helmikunnat II on Valonian ja kahdeksan varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke, jonka toteutusaika on 1.4.2023 – 31.10.2024. Hankkeessa kartoitetaan ja kunnostetaan perinneympäristöjä Naantalin kaupungin alueella Kailossa, Pakinaisissa, Vaarjoella ja Ruokoraumalla.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen kartoittamalla ja kunnostamalla perinneympäristöjä	2024	https://valonia.fi/hanke/varsinais-suomen-helmikunnat2/
27	Pölyttäjätavallisen ympäristönhoidon edistäminen Naantalin kaupungissa	Elinympäristöjen hoito	Naantalin kaupungin ympäristönsuojelu ja viheryksikkö osallistuvat yhteistyökumppanina Suomen luonnonsuojeluliiton vetämään hankkeeseen 2024-2028. Hanke on osa laajempaa Priodiversity LIFE-hanketta, ja se sisältää: 1. pölyttäjätavallisen ympäristönhoidon demonstraatioalueen perustamisen 2. demoalueen hoitosuunnitelman laadinnan ja hoidon toteuttamisen 3. viheralueiden suunnittelusta ja hoidosta vastaavien ammattilaisten kouluttamista 4. ympäristökasvatusta ja viestintää kuntalaisille, kotipuutarhureille ja taloyhtiöille.	Käynnissä	Suomen luonnonsuojeluliitto, Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, pölyttäjien elinolosuhteiden ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden parantaminen.	2024-2028	https://www.sll.fi/2023/10/16/luonnonsuojeluliitto-mukana-luontokatoa-torjuvassa-jattihankkeessa/

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
28	Luontopaikkatiedon saavutettavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen kaupunkiorganisaation sisällä	Luontotieto	Luontopaikkatiedon saavutettavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen esim. kehittämällä kaupungin Tiera City-ohjelmaa.	Selvitetään	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja paikkatietoasiantuntija	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	2024-2026	
29	Viherrakenneselvityksen teettäminen	Luontotieto	Riittävien ekologisten käytävien turvaaminen ja parantaminen sekä lähivirkistysverkoston kehittäminen ja turvaaminen teettämällä Naantalien kaupungille viherrakenneselvitys.	Selvitetään	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja kaavoitus	Luonnon köyhtymisen pysäyttämisen lisääminen, ilmastomuutokseen sopeutuminen	2025-2026	
30	Kaupungin niittyjen kartoittaminen ja uudelleenluokittelu	Elinympäristöjen hoito	Viheryksikössä alkoi 2023 työ uuteen valtakunnalliseen viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 siirtymiseen. Metsät sekä rakennetut viheralueet, kuten puistot ja ulkoliikuntapaikat, käytiin läpi ensin ja vuonna 2024 siirrytään avoimiin viheralueisiin eli niittyihin.	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Kartoittamisen avulla uusia alueita suunnitellessa luontoarvot voidaan ottaa paremmin huomioon.	2023 eteenpäin	
31	Kaupunki hoitaa maillaan olevia uhanalaisiksi luokiteltuja perinnebiotooppeja	Elinympäristöjen hoito	Kaupunki hoitaa maillaan olevia uhanalaisiksi luokiteltuja perinnebiotooppeja	Käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen perinneympäristöjä hoitamalla	2024 eteenpäin jatkuva	
32	Kaupunki pitää yllä ja lisää ajantasaista luontotietoa erilaisin luontoselvityksin	Luontotieto	Kaupunki voi teettää erilaisia luontoselvityksiä kunnan luontotiedon lisäämiseksi esimerkiksi uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä. Ajantasaisilla luontotiedoilla saadaan tietoa kaupungin luonnon nykytilasta.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelu, ympäristönsuojelu	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	Jatkuva	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
33	Kaupunki kehittää maankäytön sisäisiä suunnitteluprosesseja luonnon monimuotoisuutta säästävällä ja lisäävällä tavalla	Kaupungin sisäinen toimintamalli	Luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet viedään konkreettisina toimina osaksi kaupungin erilaisia maankäytön suunnitteluprosesseja.	Selvitetään	Tekniset palvelut	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	2025-2030	
34	Kaupunki perustaa uuselin ympäristöjä (niityt, kedot, lehdot)	Uuselin ympäristöt	Uuselin ympäristö tarkoittaa ihmisen luomaa tai muokkaamaa elinympäristöä. Uuselin ympäristöjen avulla voidaan tukea osaa lajeista ja luontotyypeistä. Uuselin ympäristöjä toteutetaan esim. Priodiversity LIFE-hankkeessa.	Selvitys käynnissä	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2024-2028	

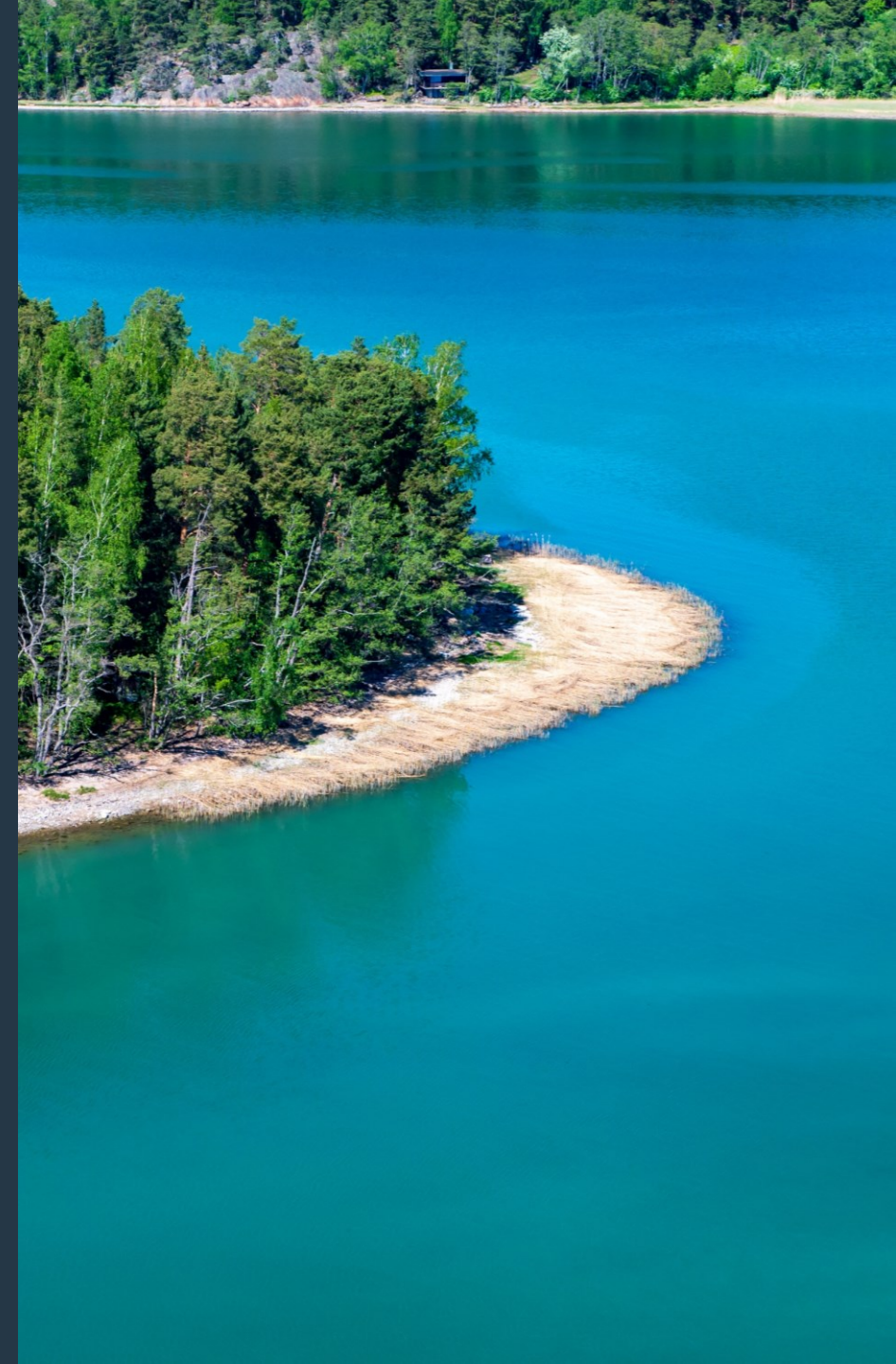
Tavoite 3:

Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila
vuoteen 2030 mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Toteutetaan konkreettisia toimia valuma-alueella
2. Tehdään yhteistyötä ylikunnallisissa verkostoissa

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
35	Naantali uusi Itämerihaasteen sitoumuksensa	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Itämerihaaste kutsuu organisaatiot mukaan vapaaehtoisin toimiin vesiensuojelun hyväksi. Neljännellä toimenpidekaudella 2024-2028 painotetaan etenkin hulevesien aiheuttaman kuormituksen vähentämistä, luonnon monimuotoisuuden edistämistä sekä yhteistyötä ja osallistamista.	Uusitaan	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2024	http://www.itamerihaaste.net/
36	Vaarjoen kosteikon perustaminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Kaupunki on laatimassa vuoden 2024 aikana Vaarjoen kosteikon yleissuunnitelmaa jo myönnettyllä ELY-keskuksen avustuspäätöksellä tuettuna.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen vähentämällä ravinnekuormitusta mereen	2025-2026	
37	Coastrider-tutkimukset Naantalin merialueilla	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Coastrider-tutkimus on Havsmanualen 2-hankkeessa kehitetty vedenlaadun tutkimusmenetelmä. Hankkeen tutkimustulosten avulla on kehitetty vedenlaatumittauksiin pohjautuva toimintamalli rannikkovesien kuormittuneisuuden ajallisesti ja alueellisesti tarkkaan ja kattavaan arviointiin. Vuonna 2023 Coastrider-tutkimuksia jatkettiin niiltä osin kuin vuonna 2022 ei vielä tutkittu Naantalin kaupungin tiettyjä vesialueita (Rymättylä ja Livonsaari). Vedenlaatua seuraamalla saadaan tietoa vesistön tilassa tapahtuvista muutoksista ja valuma-alueella tehtävien toimien vesistövaikutuksista.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Löytää nk. Hot spot-alueet, joissa Saaristomeren tilan parantamiseksi tähtäävät toimet ovat erityisen kannattavia. Seurata Saaristomeroitöimien vaikuttavuutta.	Valtuustokausittain	https://prolitore.fi/fi/etusivu/
38	Naantalin merenlahdet -hanke	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Hankkeen tavoitteena on laatia Naantalin kaupungin alueen hot spot-kohteiksi tunnistetuille merenlahdille kunnostussuunnitelmia. Hankkeessa parannetaan myös Naantalin asukkaiden ympäristötietoisuutta vesiluonnosta ja luontoarvoista, edistetään omatoimista kansalaistoimintaa, annetaan neuvontaa ja tuetaan omatoimisia kunnostuksia ja järjestäytymistä vesiensuojelun kentässä. Hankkeen kesto 2023-2024.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry	Saaristomeren tilan parantaminen, ympäristökasvatuksen lisääminen	2023-2024	https://www.naantali.fi/fi/tapahtumat/yleisotilaisuus-naantalin-merenlahdet-hankkeesta

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutumisvuosi	Lisätiedot (linkki)
39	Velkuan vesi- ja jätehuollon parantamisen ja kehittämisen suunnitelma	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Velkuan vesi- ja jätehuolto tullaan liittämään Turun puhdistamoon. Suunnitelma valmistuu vuonna 2024, rakentaminen alkaa tulevina vuosina.	Käynnissä	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Saaristomeren tilan parantaminen	2024	
40	Suodattimia hulevesikaivoihin-kokeilu	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Vuoden 2024 aikana kokeillaan suodattimia hulevesikaivoissa.	Käynnissä	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Mikromuovin ja muun materiaalin nappaaminen ennen päätymistä mereen	2024	
41	Kaupungin ympäristönsuojelun Saaristomeriraha vuodelle 2024	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Naantalin kaupunki on varannut vuodelle 2024 ympäristönsuojelun kustannuspaikalle 100 000 euroa ostopalveluihin konkreettisiin Saaristomeren pelastustoimiin Naantalin alueella. Kaupunginhallitus päättää, mihin määräraha käytetään.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	2024	
42	Saaristomeritoimien yleissuunnitelma vuosille 2025-2030	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Yleissuunnitelmatyössä selvitetään Naantalin kuntarajojen sisällä olevat mahdollisuudet 1. Saaristomeren rannikkoalueen valuma-alueen vesienhallintaan (mm. kosteikot ja muut luontopohjaiset ratkaisut), 2. kaupungin eri toimialojen mahdollisuudet toteuttaa kestävää vesienhallintaa ja vähentää ravinnekuormitusta (sis. hulevedet, jätevedet, kaupungin omistamat viheralueet, metsät ja pellot) ja 3. yhteistyön tuomat mahdollisuudet, eli erilaisiin yhteistyöhankkeisiin osallistuminen osana Naantalin omaa Saaristomerityötä.	Käynnissä	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	Suunnitelma 2024 aikana	
43	Vesivastuusitoumukset kaupungin konserniyhtiöiden kanssa sekä muiden yritysten kannustaminen	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Vesivastuusitoumus haastaa suomalaiset yritykset ja organisaatiot tunnistamaan vesiriskit arvoketjuissaan sekä kehittämään kestävää veden käyttöä ja hallintaa.	Selvitetään	Hallintopalvelut ja tekniset palvelut	Saaristomeren tilan parantaminen	2024-2025	https://mmm.fi/vesi_vastuusitoumus

Tavoite 4:

Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja ilmastotoimija, -viestijä ja -kasvattaja

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia arvostamaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle
2. Kehitetään vaikuttavaa ympäristö- ja ilmastoviestintää
3. Toimitaan aktiivisesti alueellisissa ja paikallisissa verkostoissa
4. Huomioidaan ympäristövastuullisuus omistajaohjauksessa
5. Edistetään vihreän siirtymän- ja kiertotalousyritysten sijoittumista Naantaliin

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toimenpiteen tilanne	Toimiala ja yksikkö	Tavoiteltava vaikutus	Toteutusvuosi	Lisätiedot (linkki)
44	Naantalin kaupungin osallistuminen Itämeripäivään vuosittain	Ympäristöviestintä	Kaupungin osallistuminen Itämeripäivään vuosittain elokuussa esim. viestimällä ja aktivoimalla kaupungin toimialoja. John Nurminen Säätiön käynnistämää ja koordinoimaa Itämeripäivää vietetään vuosittain aina elokuun viimeisenä torstaina erilaisten tapahtumien ja tempausten parissa.	Käynnissä, jatkuva	Tekniset palvelut ja viestintä	Ympäristö- ja ilmastoviestinnän lisääminen	Jatkuva	https://itameripaiva.fi/
45	Kimppakyytisovelluksen pilotointi	Liikenne ja liikkuminen	Strateginen toimenpide: Toteutamme elinvoimaa parantavia hankkeita yhteistyössä. Mittari: kimppakyytisovelluksen käyttöönotto. Suunniteltu Luolalan alueen yrityksille. Core orient Oy tarjoaisi palvelun.	Suunnitteilla	Hallintopalvelut, viestintä ja elinkeinopalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	2024	
46	Selvitys arjen kiertotalouskeskuksesta	Kiertotalous	Selvitetään arjen kiertotalouskeskuksen avaamista yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa.	Selvitetään	Tekniset palvelut	Kiertotalouden edistäminen	2024	
47	Kehitetään Pakinaisista luonnonhoitotoimien talkoopaikka yhteistyössä valtakunnallisen järjestöjen kanssa	Yhteistyö	Kehitetään Pakinaisista luonnonhoitotoimien talkoopaikka yhteistyössä valtakunnallisen järjestöjen kanssa	Selvitetään	Tekniset palvelut	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	2025-2026	
48	Kestävät käytänteet lentoon kunnissa (KEKÄLE)-hanke	Ympäristökasvatus	KEKÄLE keskittyy koulujen kestävyystyön johdonmukaistamiseen ja syventämiseen. Tämä toteutetaan kirjaamalla konkreettisia ilmasto- ja kestävä kehityksen toimenpiteitä paikallisiin opetussuunnitelmiin. Hankkeessa ovat mukana Raision, Naantalin, Liedon, Laitilan ja Nousiaisten peruskoulut.	Käynnissä	Raision kaupunki, hankekoordinaattori	Ympäristökasvatuksen lisääminen	2023-2024 syksy	https://sites.google.com/edu.raisio.fi/kekale/
49	Saaristokasvatusohjelma	Ympäristökasvatus	Saaristokasvatus edistää naantalilaisten lasten ja nuorten suhdetta arvokkaaseen kotiseutuunsa. Käytännössä lasten suhdetta ympäröivään luontoon vahvistetaan ja nostetaan esiin niitä monia mahdollisuuksia, joita Naantali lapsille ja nuorille saaristo kasvuympäristönä tarjoaa. Kokonaisuutta on kehitetty yhteistyössä mm. Åbo Akademin SALT-verkoston kanssa.	Käynnissä	Sivistyspalvelut, varhaiskasvatus ja perusopetus, Åbo Akademin SALT-verkosto	Ympäristökasvatuksen lisääminen	2024 eteenpäin	